

ที่ ส.ป.ท. จ.39/ ๑๖๖

สมาคมนักปกครองแห่งประเทศไทย
442 ถนนนครสวรรค์ รัชโยธยา
เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

๓๐ ตุลาคม 2561

เรื่อง การปฏิรูปประเทศไทยและการปรับปรุงบทบาทกระทรวงมหาดไทย

เรียน พล.อ.อนุพงษ์ เผ่าจินดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

อ้างถึง 1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

2. พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. หนังสือสมาคมนักปกครองแห่งประเทศไทย รวม 1 ชุด

2. เอกสารประกอบการเสนอปฏิรูปประเทศไทย จำนวน 1 ชุด

ตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 1/2557 ลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 เข้าควบคุมอำนาจการปกครองประเทศเพื่อให้สถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในบ้านเมืองกลับเข้าสู่ภาวะปกติประชาชนในชาติเกิดความรักความสามัคคีกัน และเพื่อเป็นการปฏิรูปโครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และอื่นๆ เพื่อเกิดความชอบธรรมกับทุกฝ่าย ทุกฝ่ายนั้น

สมาคมนักปกครองแห่งประเทศไทย ขอเรียนว่า สมาคมฯ มีความยินดีอย่างยิ่งที่คณะรักษาความสงบและรัฐบาล มีเจตนารมณ์ที่จะปฏิรูปการปกครองบริหารบ้านเมืองในด้านต่างๆ เพื่อเกิดความชอบธรรมแก่ทุกฝ่าย และสมาคมฯ เห็นว่า เป็นความจำเป็นและเป็นเวลาที่เหมาะสมอย่างยิ่งที่จะปฏิรูปบ้านเมืองในช่วงเวลานี้ เพราะหากเลยช่วงเวลาการควบคุมดูแลบ้านเมืองของคณะรักษาความสงบไปแล้วโอกาสที่จะปฏิรูปบ้านเมืองเพื่อสร้างประโยชน์สุขของบ้านเมืองและประชาชนคงจะเกิดได้ยากมาก

สมาคมนักปกครองแห่งประเทศไทย ซึ่งสมาชิกของสมาคมฯ ทั้งหมดมีทั้งเป็นอดีตข้าราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทย และเป็นข้าราชการมหาดไทยในปัจจุบัน ทั้งข้าราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านฯ ในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งมีเจตนารมณ์อันแน่วแน่ที่จะสนับสนุนและสืบสานความเป็นข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่เพื่อ “นำปัดทุกข์ นำรุ่งสุข ” โดยต้องคำนึงอยู่เสมอว่าประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมืองและประชาชน ต้องมาก่อนประโยชน์ส่วนตนเสมอ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน การส่งเสริมและการพัฒนาการเมือง การปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่นและการรักษาและส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การรักษาความมั่นคง ฯลฯ ซึ่งเป็นภาระหน้าที่อันสำคัญของกระทรวงมหาดไทย ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

แต่นับตั้งแต่รัฐบาลนี้ได้บริหารราชการจนถึงบัดนี้เป็นเวลากว่า 4 ปีเศษแล้ว สมาคมนักปกครองฯ มีความกังวลอย่างยิ่งว่าการปฏิรูปที่สำคัญๆจะไม่สำเร็จในรัฐบาลนี้ และความตั้งใจจริงของคณะรักษาความสงบจะเสียเปล่า สมาคมฯ จึงขอกราบเรียนท่านมาเพื่อเป็นกำลังใจให้ท่านและกระทรวงมหาดไทยได้เร่งรัดดำเนินการปฏิรูปและการแก้ไขปรับปรุงบทบาทของกระทรวงมหาดไทย ให้สำเร็จต่อไป

/สำหรับบทบาท...

สำหรับบทบาทของกระทรวงมหาดไทย ที่สมาคมนักปกครองฯ เห็นว่ายังไม่ได้มีการปฏิรูป หรือปรับปรุงพัฒนา หรือแก้ไขใดๆ ที่กระทรวงมหาดไทยเป็นกระทรวงที่สำคัญและสามารถแก้ปัญหาให้รัฐบาลได้ คือ

“บทบาทการเป็นมือไม้อันสำคัญของรัฐบาลและเป็นผู้นำสร้างความสำเร็จ ให้กับนโยบายของรัฐบาล ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข การอำนวยความสะดวกเป็นธรรม และการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีให้ประชาชน การสร้างความเข้มแข็งให้กับพื้นที่ชนบท รวมทั้งการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับการบริหารราชการทั้งในส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น”

ทั้งนี้เพราะกระทรวงมหาดไทย มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบที่สามารถที่จะเข้าไปดำเนินการและบูรณาการในเรื่องคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งในพื้นที่เมือง และชนบท ในจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้านให้ และเข้าถึงการอำนวยความสะดวกได้สะดวก รวดเร็ว และประหยัด และกระทรวงมหาดไทยมี ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน กระจายอยู่ทุกพื้นที่ทั่วประเทศ รวมทั้งเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็น กรุงเทพมหานคร เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล เมืองพัทยา และองค์การบริหารราชการส่วนตำบล(อบต.)ทั่วประเทศให้ปฏิบัติตามกฎหมาย และมีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี”

สมาคมนักปกครองฯ ได้ร่วมกับวิเคราะห์ปัญหาเห็นว่า มีเรื่องเร่งด่วนที่กระทรวงมหาดไทยจะต้อง รีบดำเนินการให้สำเร็จในรัฐบาลนี้หลายประการ ซึ่งสมาคมน่าจะได้นำเสนอต่อกระทรวงมหาดไทยพิจารณาต่อไป แต่ในเบื้องต้นซึ่งเป็นเรื่องเร่งด่วนนี้ สมาคมขอความกรุณาท่านได้โปรดพิจารณาดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

1. การอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน โดยดำเนินการให้มีการยกเลิกคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 115/2557 ที่แก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คัดถอนอำนาจการอำนวยความสะดวกให้ราษฎรของผู้ว่าราชการจังหวัด กรณีอัยการสั่งไม่ฟ้อง ไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 145/1 และตามมาตรา 21/1 กรณีชี้ขาดว่าใครจะเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบแล้วให้ผู้บัญชาการตำรวจภาคเป็นผู้พิจารณาแทน เพราะทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเคยมีบทบาทที่สำคัญในการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ไม่อาจดูแลให้ความเป็นธรรม บำบัดทุกข์ บำรุงสุขแก่ประชาชน ทั้งๆที่เป็นผู้อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนและทราบข้อมูลข้อเท็จจริงในพื้นที่มากกว่าตำรวจภาคได้เช่นที่ปฏิบัติกันมาช้านาน และการพิจารณาสั่งการในสำนวนการสอบสวนที่จังหวัดแต่ละจังหวัดจะรวดเร็วกว่า ประหยัดกว่าและน่าจะเป็นธรรมกว่าและประชาชนเข้าถึงร้องเรียนได้ง่าย และประหยัดกว่าการนำสำนวนไปมอบให้ผู้บัญชาการตำรวจภาคพิจารณาที่สำนักงานตำรวจภาคซึ่งไม่ได้ตั้งอยู่ในจังหวัดของตนเองทำนองว่า “ตำรวจสอบสวน อัยการสั่งไม่ฟ้อง ตำรวจต้องเห็นด้วยและถ้าไม่เห็นด้วยให้อำนาจตำรวจทำความเห็นแย้งได้”

จึงเรื่องนี้สมาคมนักปกครองฯ ได้เคยเข้าพบท่านที่ห้องประชุมกระทรวงมหาดไทยร้องขอต่อท่านในคราวเข้าพบท่านที่ห้องประชุมกระทรวงมหาดไทยมาแล้วครั้งหนึ่ง ในช่วงแรกที่ท่านเข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งท่านแจ้งว่าท่านรับทราบปัญหานี้ดี

2. การสร้างความเข้มแข็งให้จังหวัดและการสร้างความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินให้แก่ประชาชนในส่วนภูมิภาค ด้วยการปรับปรุงการบริหารสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นราชการบริหารส่วนกลาง ให้เป็นการบริหารทั้งราชการบริหารส่วนกลาง และเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคสำหรับหน่วยงานตำรวจที่ไปปฏิบัติหน้าที่ประจำตามพื้นที่ในเขตจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ในส่วนภูมิภาค ตาม พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติมด้วย ดังนี้

2.1 กำหนดให้การบริหารราชการของตำรวจตั้งแต่ตำรวจภูธรจังหวัด ลงไปจนถึงอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน เป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดมีฐานะเป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด กำกับดูแลโดยคณะกรรมการตำรวจภูธรจังหวัด(ก.ตร.จังหวัด) ตำรวจกับผู้ว่าราชการจังหวัด ร่วมกันทำงานใกล้ชิดกัน เพื่อให้การปฏิบัติงานที่จังหวัดและอำเภอมีเจ้าภาพและความรับผิดชอบทำงานร่วมกันระหว่างข้าราชการส่วนภูมิภาค พนักงานฝ่ายปกครอง ข้าราชการตำรวจและประชาชน เชื่อว่าจะทำให้ประชาชนเกิดความอุ่นใจ ให้ความร่วมมือและเชื่อมั่นในเกียรติศักดิ์ของข้าราชการตำรวจ ปัญหาอาชญากรรมและวิกฤติศรัทธาในองค์กรตำรวจจะลดลงและหมดไป และเป็นการสนับสนุนนโยบายประชาธิปไตยของรัฐชาติ

2.2 งานรับผิดชอบดูแลการจราจรในพื้นที่เขตเมือง มอบให้องค์กรปกครองท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่รับไปปฏิบัติรับผิดชอบโดยตรง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร หรือเทศบาล เมืองพัทยา หรือองค์การบริหารส่วนตำบล

กฎหมายให้ท้องถิ่นมีอำนาจ ดูแลและจัดให้มีการขนส่ง การวิศวกรรมจราจร การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบกทางน้ำอยู่แล้ว จะทำให้การแก้ปัญหาจราจรคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ และท้องถิ่นจะสนใจต่อการรับผิดชอบ อำนวยความสะดวกแก้ไขปัญหา และใช้งบประมาณทาทางแก้ไขปัญหาเพื่อให้ประชาชนพอใจที่สุดเพื่อผลในการได้รับความนิยมนจากประชาชนและคะแนนเสียงมากที่สุด ซึ่งการโอนภารกิจของตำรวจไปให้ท้องถิ่นรับผิดชอบประสบความสำเร็จมาแล้ว เช่นการโอนตำรวจดับเพลิงไปให้กรุงเทพมหานครรับผิดชอบเมื่อกว่า 20 ปีที่ผ่านมา

2.3 ดำเนินการโอนภารกิจการจับ และการสอบสวนในลักษณะคู่ขนานให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการ โดยกรณีหน่วยงานใดรับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ หรือจับ ให้หน่วยงานนั้นเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการสอบสวนตามกลุ่มภารกิจจัดระเบียบสังคม เช่นโอนภารกิจให้กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยตามกฎหมายเกี่ยวกับการปกครอง การจัดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง จำนวน 66 ฉบับ เช่น พ.ร.บ.การพนัน พ.ร.บ.อาวุธปืนฯ พ.ร.บ. สถานบริการ ฯลฯ โอนภารกิจการจับและการสอบสวนตามประมวลกฎหมายรักษาการ ให้กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง เป็นผู้รับผิดชอบเป็นต้น

2.4 การสร้างความมั่นคงปลอดภัยให้แก่บ้านเมือง กระทรวงมหาดไทยต้องเอางานตรวจคนเข้าเมือง งานทะเบียนคนต่างด้าวมาทำและรับผิดชอบ

งานตรวจคนเข้าเมืองและทะเบียนคนต่างด้าวนี้ กระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นกระทรวงที่รับผิดชอบงานนี้โดยตรง แต่ได้มอบให้กรมตำรวจขณะที่ยังสังกัดกระทรวงมหาดไทยปฏิบัติก่อนโอนมาจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี และขณะนี้กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องอยู่แล้ว เช่น เรื่องสัญชาติ

2.5 ปรับปรุงภารกิจด้านการสืบสวนและสอบสวนความผิดอาญาระหว่างพนักงาน ฝ่ายปกครองกับข้าราชการตำรวจเสียใหม่ให้เหมาะสม และ เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนและสอบสวนความผิดอาญาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบตามกฎหมายหรือกฎกระทรวงได้อย่างครบถ้วนและเป็นธรรมและเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความเป็นธรรม และอำนวยความสะดวก ให้แก่ประชาชนอย่างแท้จริง

ขณะนี้กฎกระทรวงมหาดไทยให้อำนาจพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาได้เพียง 16 ประเภท ทั้งๆ ที่มีคดีอาญาที่ไม่ร้ายแรงและเป็นคดีเกี่ยวกับการจัดระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง คดีอาญาเกี่ยวกับการดูแลทุกข์สุข การดูแลด้านการสาธารณสุข ด้านการเกษตร คดีอาญาเกี่ยวกับการสนับสนุนการปกครองระบอบและปฏิบัติหน้าที่ของท้องถิ่น ซึ่งไม่จำเป็นต้องให้พนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจไปรับผิดชอบ เพื่อแบ่งงานกันทำ ระหว่างพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจและพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง และพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจจะได้เร่งสอบสวนคดีอาญาที่กระทบต่อชีวิต ทรัพย์สินของประชาชนซึ่งตำรวจเป็นผู้รับผิดชอบได้อย่างรวดเร็ว มีคุณภาพและเป็นธรรม ให้แก่ประชาชนได้อย่างเต็มที่ เพื่อประโยชน์ของบ้านเมืองและประชาชน

2.6 กระทรวงมหาดไทยต้องให้ความสนใจและปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การรักษาความมั่นคง การแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน การพัฒนาการอยู่ดีกินดีและคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างเต็มที่ เพราะนอกจากเป็นภารกิจโดยตรงตามกฎหมายแล้ว ยังเกิดจากการที่หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ โดยตรงเช่นตำรวจ เมื่อโอนไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดให้เป็นหน่วยราชการส่วนกลางจึงไม่มีความผูกพันกับประชาชนในพื้นที่และไม่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำตามตำบล หมู่บ้าน แม้สำนักงานของตำรวจประจำอำเภอ ตำบล ก็ไม่ระบุว่าเป็นสถานีตำรวจของอำเภอ ตำบล จังหวัดใด การรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน ตำบล การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในหมู่บ้าน ตำบลตกเป็นภาระหนักที่การรับผิดชอบของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านฯ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในหมู่บ้าน ตำบล นายอำเภอไม่อาจเร่งรัดการทำงานของตำรวจได้เพราะเห็นหน่วยงานและเจ้าหน้าที่สังกัดราชการส่วนกลาง

2.7 กระทรวงมหาดไทยจะต้องเพิ่มประสิทธิภาพให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้มีประสิทธิภาพ และคุณภาพในการรักษาความสงบเรียบร้อย และการปราบปรามอาชญากรรมในหมู่บ้าน ตำบล ให้มากยิ่งขึ้นด้วย รวมทั้ง ต้องให้ความสำคัญและเพิ่มบทบาทให้กับคณะกรรมการหมู่บ้านซึ่งเป็นคณะกรรมการที่มีการกำหนดไว้ในมาตรา 28 ครี พระราชบัญญัติปกครองท้องถิ่น พ.ศ.2457 เพื่อเป็นกำลังอันสำคัญร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการพัฒนาหมู่บ้าน และการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน การสร้างความเข้มแข็งให้หมู่บ้าน รวมทั้งการรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้านตำบลและ การเป็นแหล่งข้อมูล และแหล่งข่าว ทางด้านปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความมั่นคงของชาติ ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาการค้ำมนุษย์ ปัญหาอ่อนการพนัน ปัญหาการไม่ได้รับความเป็นธรรม ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย และปัญหาการทุจริตประหลาดมีขอบ ในหมู่บ้าน ตำบล และบูรณาการในการทำงานร่วมกับองค์กรปกครองท้องถิ่นได้อย่างเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน โดยมีองค์กรปกครองท้องถิ่นคู่กับกำนันผู้ใหญ่บ้าน มีใช้กำหนดให้เมืององค์กรปกครองท้องถิ่นขึ้นมาเพื่อการจัดสถาบันกำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้หมดไป เพราะสถาบันกำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้กำเนิดและทำงานสร้างความ